ОТЕЦЪ ПАИСИЙ

РЕДАКТИРА КОМИТЕТЪ

УРЕДНИКЪ Г. КОНСТАНТИНОВЪ

ГОД. XIV СОФИЯ КН. 5 и 6

СЪДЪРЖАНИЕ

стр.

1. **Ив. Вазовъ:** — Охридскато езеро 181
2. **Ив. Вазовъ:** — Велико послание 182
3. **Йорданъ Бадевъ:** — Великото събитие 183
4. **Кръстьо Веляновъ:** — Още веднажъ удари часътъ на българската интелигенция 186
5. **Димитъръ Талевъ:** — Робство и освобождение . . 189
6. **Хр. Д. Бръзицовъ:** — Въ свободна Македония . . 200
7. **Ив. Павловъ:** — Съ българскитѣ войски къмъ Бѣло море 210
8. **Д-ръ Ив. С. Пенаковъ:** — Македонската проблема предъ съюза за Обществото на Народитѣ . . . 234
9. **Г. Константиновъ:** — Какво е за насъ Македония . 246

ПРЕГЛЕДЪ

Вжтрешенъ: — Всебългарска радость. Праздникътъ на труда. Праздникътъ на храбростьта. Изразъ на българска признателность. Свещенниятъ огънь. Една голѣма задача. — отъ Дим. Тодоровъ. . . . 264

Външенъ: — Обединението на българския народъ. Английскитѣ поражения въ Близкия истокъ. „Хуудъ“ и „Бисмаркъ“ отъ Ант. М. Николовъ 269

Културенъ: — Библиотека Свети Климентъ — съобщава: Ив. Пѣевъ — Плачковъ 272

Изъ живота на Всебългарекия съюзъ „Отецъ Паисий“: — Приветствени телеграми. На Гергьовдень. Заслужено първенство. Възторжена преценка на дѣлото на Всебългарския съюзъ „Отецъ Паисий“. Радостьта на Бургасъ за освобождението на поробенитѣ български земи. Тѣ, навредъ все тѣ, учителътъ и свещеникътъ — отъ Д. Т. 274

Ржкописи назадъ не се връщатъ. Обяснения въ връзка съ непечатани трудове редакцията не дава.

ОТЕЦЪ ПАИСИЙ

ГОД. XIV МАЙ и ЮНИЙ 1941 КН. V и VI

ОХРИДСКОТО ЕЗЕРО

(Написано при известието за освобождението на Охридъ)

Какво ме тласка днесъ и кой ме гласъ зове
Къмъ твоя ласкавъ ширъ и китни брѣгове,
О езеро прекрасно?

Не знамъ — но въ тоя часъ величественъ ламтя
Съсъ вихрени крила къмъ тебъ да полетя,
Къмъ твоя чуденъ свѣтъ, пленилъ духа ми властно;
Ламтя да потопя душа и смаянъ взоръ
На твойто огледало въ свѣтлия просторъ,
О езеро омайно;

На синитѣ вълни да гледамъ хубостьта,
На тѣхний плѣсъкъ тихъ да слушамъ пѣсеньта,
Стенанието тайно;

И тамъ, при Охридъ старъ, праха да видя святъ,
Възъ който е стоялъ изчезналий палатъ
На бурний Самуила,

Да сѣтя, може би, великия му духъ
Витающъ тамъ; да чуя въ ромона ти глухъ
Легендитѣ свети на старината мила;
Да тъна въвъ море отъ спомени, мечти
Предъ твоя чуденъ ширъ съ неземни красоти,
Кой свода отражава.

И, гостъ очарованъ, възъ славния ти брягъ,
Да гледамъ възхитенъ народния ни стягъ
Какъ вѣтъръ го развява!

Ноември 1915 год.

Ив. Вазовъ

Кръстьо Веляновъ

ОЩЕ ВЕДНАЖЪ УДАРИ ЧАСЪТЪ НА БЪЛГАРСКАТА ИНТЕЛИГЕНЦИЯ

Нѣма по-голѣмо изпитание за българския народъ отъ онова, което е съпровождало неговото петвѣковно двойно — политическо и духовно — робство. Началото на това робство се крие дълбоко въ нашето минало, но и неговиятъ край не е вече съвсемъ близо до нашата съвременность. Затова, тоя безкраенъ низъ отъ години, презъ които е протекълъ животътъ на много български поколѣния, сега ни изглежда като нѣщо цѣло и недѣлимо, като нѣщо безнадеждно мрачно и непоправимо, като нѣкоя страшна нощь, въ чиято непрогледна тъмнина е гинелъ българския народъ.

Но съвсемъ не е било така. Въ началото, нещастието изглеждало непоправимо. Срѣдъ страхотнитѣ развалини, подъ които било погребано Второто царство, българскиятъ народъ — останалъ безъ духовни и политически водачи — продължавалъ да гине отъ разрушителнитѣ удари на неотразимата завоевателска стихия и видимо губѣлъ своитѣ съпротивителни сили. Намѣрилъ се подъ кръстосания огънь на дветѣ враждебни власти — свѣтската и духовната — нашиятъ народъ билъ обреченъ — отъ всички тогавашни наблюдатели на българската драма — на положителна смъртъ.

Въ сжщность, ставало нѣщо друго, скрито и неподозирано. Срѣдъ безначалието, което го окржжавало, срѣдъ опасноститѣ, които не преставали да го заплашватъ и срѣдъ отчайващата безнадеждность, която съпжтствува всѣка негова външна проява, нашиятъ народъ събиралъ своитѣ духовни сили за последно сблъсване съ врага.

Кога точно е станало това сблъскване — това невидимо премѣрване на скрититѣ сили на двама противници, което става безъ кръвопролитие и безъ шумъ, но е по-велико и по-внушително отъ всѣка друга битка — не се знае. Но доста време следъ като изчезва втората българска държава, въ положението на нашия народъ настжпва промѣна. Външно тя не се е очертала ясно, защото противодействието, което срѣщала, било още много силно. Но вжтрешно тя се е развивала непрекжснато и е подготвяла изумителни резултати: народътъ се обединявалъ все по-крепко около единъ идеалъ на бждещето, което виждалъ все по-ясно въ съзнанието си. Така е

била подготвена всенародната борба за духовна и политическа независимость.

Дали това развитие е една хубава случайность въ българската история? Дали по нѣкакво щастливо съвпадение на обстоятелствата нашиятъ народъ е успѣлъ да се запази презъ страшното двойно робство и да се подготви духовно за освобождението си?

Нѣма нищо случайно въ развитието на народитѣ. Тѣхниятъ животъ, тѣхнитѣ прояви сж верига отъ причини и следствия, които сж здраво свързани и които вървятъ едни следъ други.

Второто българско царство е загинало заедно съ много материални богатства и паметници. Но унищожителната ржка на завоевателя е била безсилна да отиде по-далече — да посегне върху духовната сжщность, върху най-здравата съпротивителна сила на народа ни. Тая сила се проявява непрекжснато и почти несъзнателно въ най-опаснитѣ часове отъ живота на единъ народъ. И ако нейната издържливость се укаже по-трайна отъ нападателния устремъ на врага, той рано или късно ще бжде сраженъ. Тъкмо това се е случило и съ нашия народъ къмъ края на петвѣковното робство.

Но духовната сжщность, най-здравата съпротивителна сила на единъ народъ, не се създава отъ само себе. Тя е резултатъ на неуморнитѣ усилия на поколѣнията, на просвѣтенитѣ и вдъхновени грижи — и особено на тѣхъ — на велики народни водачи.

Срѣдата на миналия вѣкъ е време, презъ което нашиятъ народъ прояви всичкия устремъ на духовната си сжщина, на съпротивителната си сила въ борбата, която поведе за свои църкви и училища. И въ тая величава борба, народътъ ни бѣ воденъ отъ водачи, чиито чудни дѣла изпълватъ свѣтлитѣ страници на нашето Възраждане. Чеда на самия народъ, тѣ сж носили въ себе си неговитѣ творчески сили и събираната отъ него презъ вѣковетѣ мждрость. И достойно сж изпълнили своя тежъкъ дългъ: подготвили сж българския народъ за неговото бждеще като пръвъ народъ на Старопланинския полуостровъ.

Така подготвенъ, нашиятъ народъ започна и революционната борба, която трѣбваше да възстанови независимата българска държава, която следъ бунтоветѣ, въстанията и Освободителната война отъ 1878 година трѣбваше да възкръсне въ постановленията на договора отъ Санъ-Стефано. Но вмѣсто Санъ-Стефанска България, която щѣше да завърши логично едно вѣковно политическо развитие на полуострова, стана нѣщо неочаквано и много жестото. Берлинскиятъ конгресъ осуети дѣлото на Санъ-Стефано, разпокжса българския народъ и така го изправи предъ една опасность, която бѣше по-страшна отъ всички преживѣни до тогава.

Берлинскиятъ конгресъ разби единството на нашия народъ и създаде условия за унищожаване на голѣми негови части. И ако нашата народна съпротивителна сила не се бѣ показала несломима, последицитѣ щѣха да бждатъ ужасни Българското съзнание, което не бѣ престанало да се избистря презъ всичкото време на последното робство и което се бѣ утвърдило въ непрекжснатитѣ борби и страдания, не потъмнѣ нито за мигъ въ оставенитѣ подъ робство български земи и следъ 1878 година. Времето отъ тогава до сега трѣбва да бжде записано въ нашата история като епоха на епични борби за обединение, водени едновременно отъ свободнитѣ и отъ поробенитѣ българи.

Още веднажъ духовната сила на нашия народъ се прояви и спаси поробенитѣ българи. Тя се оказа по-крепка отъ нападателния устремъ на врага, който най-после бѣ сразенъ. Отново бѣ постигнато политическото единство на българския народъ, отново бѣ открить неговия исторически пжть къмъ бждещето. Въ мнозинството си българитѣ сж пакъ въ едни държавни граници, въ границитѣ на българската държава — първата на Старопланинския полуостровъ. Отъ времето на Второто българско царство, за нашия народъ едва сега се създаватъ пакъ толкова благоприятни условия за всестранно развитие.

Затова всѣки българинъ трѣбва да се проникне отъ сждбоносната важность на историческитѣ дни, въ които живѣемъ. Помислете: българскиятъ народъ е обединенъ въ най-крепката и най-чистата народностна държава на полуострова! Една здрава и непоклатима основа е създадена за благополучието и величието на нашия народъ. Но върху тая основа има тепърва да се гради: предстои огромна творческа дейность въ всички посоки на нашия държавенъ и националенъ животъ, въ която дейность трѣбва да влѣятъ силитѣ си всички българи. Още веднажъ е ударилъ часътъ на българската интелигенция — на водачитѣ на българския народъ. Тѣхнитѣ просвѣтени грижи трѣбва да съпжтствуватъ всѣка дейность за изграждане на обединената българска държава.

И въ тия грижи да не се забравя особено българската младежь. Нека тая най-здрава и най-сигурна опора на националното ни сжществуване се превърне въ съзнателна и упорита творческа сила, за която надъ всичко трѣбва да стоятъ идеалитѣ на българския народъ и величието и могжществото на българската държава и за която трѣбва да има само една философия на живота: че за благополучието на бълганската общность всички жертви сж наложителни и оправдани.